

ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

ארחות חיים
להרא"ש זצ"ל

לשון הקודש ואיריש

593

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ"ט לפ"ק

בעזרת

ספר

ארחות חיים

זה הספר חברו

רבינו אשר אביו של רבינו
יעקב בעל המורים זצלה"ה

והמה דברי תוכחת מוסרים, כאשר עיניכם
תחזנה מישרים, מאידים לארץ ולדדים

וזקיני בעל התוספות יום טוב חלקם
לשבעה חלקים כדי להקל על הקוראים

בלשון הקודש ואידיש

נדפס בחק לישראל סוף פרשת תולדות

יוצא לאור על ידי

הוצאת אמונה - ברוקלין יצ"ו

ארתות חיים

ממונה במשך הוא רצונו כי בידו למלאות חסרונו ולתת מרפא בני ביתו. (ל) רע את אלהי אביך ודברך במאזני צדק השקול והיו צדק יהיה לך ויקל בעיניך הוצאות ממונה מהוצאת דברך ופיך אל יסור להוציא דבר רע עד אשר תשקלוהו במאזני שכלך. (מ) ויודי על עונותיך ערב ובוקר אל חסר, כהרון ציון וירושלים בשרבון לב וכדמנה ובדמעה. (נ) הזור את יום המות המיד וצידה לדרך הכן ושים בין עיניך שני אלו תמיד והיו מוזהרים לך ליום השלישי ומהך כדמעה תמטה ויבהלך רעיוך מדי זכר חדרת רבי יוחנן ז"ל. (נג) חבר טוב היה ליראי יי התחבר בתורתו ומחברת פועלו או הרחק, ואהוב המוכיחים. (נד) טוב וישר לך להמעים בעיניך פעולותיך המשובים ולהגדיל פשעיך ולהרבות חסדי בוראך ויוצרך מבטן ונותן אכלך בעתו ולא תהיה משמש ע"ס לקבל פרס כעשותך מצותיו. (נה) יומם ולילה זכרו מפיך אל ימוש, בשכבך תשנה באהבתו, בהקטמך ובהלוכך תמצאנו, והקיצות בו השעשע, והוא יישר אורחותיך. (נו) כוון בתפלתך כי תתפלה היא עבודת הלב ואם בנג ידבר לך ולא מלכו הלא יתר לך ומה תעשה מפה סרוחה לפני מלכו של עולם ולא תהיה כעבר שמסור לך מלאכה נכבדת למובתו וחבלה ואיך יעמוד לפני המלך, ומה טוב לבקש טיחה על אמרך מלח לו בלא כונה, ואם אי אפשר בכל התפלות ברכה ראשונה של שמונה עשרה ופסוק ראשון של קריאת שמע אל יחסר כי לא יצא ידי חובת התפלה מי שלא כוון בהם. (נז) למוד פרשיותיך עם הצבור שנים מקרא ואחד תרנום ופי' רש"י ז"ל ותדקדק בו

לחם קמח ואל יום ויטעם, וד' ואלקם נוס סתאון בין פארקיערונג
אזיף בין נעלם, וקארום דאס איז אאונטייט פון עבדות דת
ריגען. און דו ואלקם פארשפרייטן ונעבדן בין נעלם אזיף
די נאכן וואס גאט וויל, אזיף תורה און מצוה און דוקקה,
והארום גאט קען דיר צודיק נעבדן דאס נעלם וואס דו וועסט
אויסגעבן פון ווייטסטונען. און ער וועט דיר נעבדן אנדערע
נעלם צושפרייזן וריגען שטוב בעקשונן. לו דו ואלקם ויטען
רעם גאט פון בין פארטער, און וריגע ביד נאלין זיי געווארן
אזיף מיט אריינגינגען וואונדער, און דו ואלקם האבן צוריקגע-
גאט וואס קען מיניגס בין ווארם יא, ואל יוין פארטער, עם
וואס ביי דיר גרינגער בין ארייס צוגעבן נעלם פון בעשענע,
ווייטער ארייב צו ברייזן אונטער פון מיל. און בין מיל ואל
וים צוילן ארייס צו ברייזן אפגעקסן ווארם, ביז דו וועסט
פרייער איינען נעלערן מיט בין שכל אויב דו ואלקם רעם
ואקטש ביידין וואס זיין. לאט דו ואלקם ווארן וידי אזיף
נאיעט געבילדט איז דער פרייה און ביי נאכט. און דו ואלקם
נעבעקען זיין און וירושלים מיט אונגראכען נארך און מיט
אויגן און מיט ווערונג און מיט פארטער. לב דו ואלקם
שפענדיג געדינגען אז קס וועט קענען פאגן וואס דו וועסט
פארטער. און דו ואלקם זיי אונגרייטן שפיי צו רעם
צווייטע וועט, און ביי נאכט ווען דו וועסט דיר לייגן אזיף
בין געט וואקטש פיל ווייניג מיט פארטער, און אז דו וועסט
דיר דעקראגען די שרעק וואס דיר יאזון צו זכר האט
געהאט פאר זיין שפרייטן. וועלן דרייע געוואקען דער
שפרייטן ווערן. (ל) וואס וואקטש זיין אונטער תבר צו דיא
פעקעניש וואס האבן כוואר פאר גאט. דו ואלקם דיר בעקעניש
צו זיין. און ואלקם דיר דערווייטערן פון די בעקעניש וואס
טוהן אונטערדיקע. וואקטש ליב האבן דיר בעקעניש וואס שפרייטן
דיר. (ל) ווי פיל טעט פעשעס דו וועסט האבן וואלן זיי זיין
ביי דיר ווייניג. און ווי ווייניג געבירדו דו וועסט האבן וואלן
זיי זיין זיי דיר צו פיל. דו ואלקם דיר פארשפעלן ווי פיל
קערט גאט קאס מיט זיי יסאון, מיט דער צייט וואס דו
וועסט יאקענען געווארן. וואס דיר קאס דיר געבונדן זיין עסי
פון דער צייט. און זיין דו וועסט פאקן די מצות וואקטש
וים סתאון פון ווערן רעם שרר וואס גאט וועט דיר נעבן.

ארתות היים

כאשר תוכל וכן יהיה לך בנמרא כי העוסק בנמרא מדה טובה ותתנן עליה שבר אין לך מדה טובה הימנה ותנן ותלמוד תורה כנגד כולן :

ליום שלישי

(ל) מכל מאכל אשר יאכל ומכל משקה אשר ישנה אל תהיה בלא ברכה תחלה ומוף וכוון בה כאשר תוכל וכסה ראשך כשתזכור את יי והסגר עיניך כי מדי דברך כו אל תהי כאמור בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני . (לט) נמול ידיך לתפלה ולאכילה ובעת צאתך לצרכך ברח אשר יצר ועל נטילת ידים לא תברך אם לא קנחת או שפשפת ותרצה להתפלל מיד או תברך אשר יצר ועל נטילת ידים . (מ) גיולים ועשה לך על ארבע כנפות כמותך למען תזכור לקדש עצמך בכל דבריך והוי צנוע בבית הכסא ועם ביתך כי אפי' שיחה קלה שבין איש לאשתו העידי ליתן עליה את הדין ואל תנהי עצמך כקלות ראש והוי מורא שמים עליך והשמר מלהסתכל באשה ואפילו פנויה, ומוזות על פתחי ביתך אל יחסרו . (מא) סוד אחר אל תגל גם את הדברים אשר ידברו לפניך שלא על דרך סוד ממנס בקרב לכך גם אם תשמענו מאחר אל תאמר כבר שמעתי זה ומשובבת חיוקך שמור פתחי פיך . (מב) ערכ ובוקר וצהריום שמור העתים הקבועים לתפלה ופתח לך שעה אחת קודם תפלה והוי יהיר שתהיה מעשרה הראשונים ואל תרברך שיחה כפלה בבית הכנסת ותפילין על ראשך ועל זרועך אל יחסרו . (מג) פלס מעגל רגליך לישר עצמך בדרך בינוני במאכל ובמשתה ובכל מדותיך ואל תמי ימין ושמאל וכדיבורך ובהסברת פנים עם האמונה ודרוף אחר השלום . (מד) קבע עתים לתורה קודם אכילה ושכיבה ודברת כם על שלחנך והזהרת

אויך נישט קנען, און זאלקס זען אז אויף דייע סייגען זאל אייביג זיין מיוזות. מאן זאלקס גיס אויסזאגן אפגעפירן סוד, אפילו נאם מען נעמס ביידין פאר דיר און עס נעמס גיס זיין ב'סוד, זאלקס דאס אויך געבאלטן אין זיין הארצין, און זאלקס גיס זאגן פאר זיין פענשט. אויב אייגער נעמס זיך פעסע דערציילן, און דאז האקס שוין די נאך געהערט, זאלקס גיס זאגן אויך דאס שוין דיא נאך געהערט אויך וויל דאס שוין גיס הערן נאך אפמאל, נוארס זענער נעמס פאר שפעס זערין, נאר זאלקס דאס הערן נאך אפמאל פון דעם פענשט אויך. און זאלקס גיס זאלן דערציילן זיין נויב. מב) דו זאלקס היקען צו דאוונען אין די צייטן נאם זענען אויסגייעס צום באונגען, און אשעה פריער פארן באונגען זאלקס געקראכטן אין זיין הארצין פארנויען דו זאפעלקט זיך באונגען. זאלקס זעהן צו זיין פון דין גרשפע זעהן נואם קיבען אין שוהל זום באונגען. און אין שוהל זאלקס גיס ביידין נאר זאגעלע בייד נואם גיהער צו אפצוה, זאלקס זאלע קאג האבון תפלין אויף זיין האנד און אויף זיין קאפ. מט אין זאלע זאכאן זאלקס זיין קיסעל, מיס זעסן מיס פריגען, נישט צו פיל זעסן, נישט פאסיגן נישט זעסן פייגע זעסן און נישט פריגען פייגע זעסן און נישט זעסן בויים מיס זאלן נאר זאלן נאך דעם פארדינקס. מיס זייגע זאלע מדות זאלקס זיין קיסעל, נישט צו פיל דבקנות, און נישט צו פיל אנדירות, נישט צו פיל קארן, און נישט צו פיל פארבייגען, און אזוי אין זאלע אנדערע מדות. זאלקס גיס אפגייען דעקס, נישט לינקס, נאר מיפעל. גיס זייגע בייד זאלקס דאז אויך זיין קיסעל גיס צו פיל ביידין, גיס צו פיל שווייגן. אז צו דיר זעמס קיבען א פענשט את דאז נעמס אים נויזין א פריילאך קנים, זאל דאס זיין מיס אפ'ת אפ'ער נישט דו זאלקס פראכטן אין בארצין אנדערש. דאז זאלקס יאכווען צו האבן שלא מיס אפ'ע פענשטן. סוד) זאלקס אויסגעצן צייטן נואם דו זאלקס אין זיי לערנען תורה, פאר זיין קדין, איז פאר זיין זעליגן זיין, און זען דאז נעמס פי

גם פארשפין די נמרא, נוארים דאס לערנען פון נקמא איז שיקר זיי נאם און נאם גיס שיקר פאר דעם לערנען, ווי פיר קאמן לערנען, לערנען געשטימט זענען זאלע מנחת :

יום שלישי

לח פו דו נעמס זעסן אבער דו נעמס פריגען, זאלקס זיין געהיט צוא פאכין אפ'קרה פאר דעם זעסן און פאר דעם פריגען, און נאך דעם זעסן און נאך דעם פריגען. און זאלקס אין זענען האבין צו לויבן נאם, אויף דעם זעסן און אויף דעם פריגען נואם ער קאם דיר געגעבן. און זאלקס זיין זיין ווי די פענשטן נואם מיס דעם מויל גיגען זיי ב'סוד צו נאם, און דאס הארץ איז נאר נויים פון נאם. זען דאז נעמס דערפארען דעם זאפען פון נאם זאלקס ברעקן זיין קאפ און פארמאכטן דייע איניגן. למא זאלקס נואשן זייגע העמס צום באונגען און זעסן, און זען דו זאלקס פאשמן גייען אבער ארויס געזאגען זיין בית הכסא זאלקס נואשן זיך הענד און זאגן דיא ב'קרה אשר צ'ד, און אויב די העמס זייגע זענען אומבין ווייל דו זאלקס מיס זיי אפגעווישט דיא עשקה נואם קאם ארויף געפרייגט אויף דייע קלייבער, ע'דער ווייל דו זאלקס זיך זיין געמאכט אין בית הכסא, און דאז נואשן דיא העמס און אנדערס ווילקס פאלד באונגען זאלקס זאגן צוויי ג'כות, אשר צ'ד און על ג'זילת ג'דים. ס) זאלקס זיך פאכין ציצית אויף די פיר זעסן פון זיין קלייד, דו זאלקס גערייגען זיך צו זייליגען זיי זאלע זאכאן, אפילו זען דו זינס אין בית הכסא זאלקס זיין מיס פארמייט, און זיין פריגען מיס זיין נויב זאל זיין מיס פארמייט, נוארס זען זיך פענשט נעמס געמאכט, רעכטנס מען זיי צווישען זיך געזיחת אפילו אפ'בערען נוארס וואס ער רעדט מיס זיין זייב גיס וויא מען בארף, און דער קאם זייגע זאל גיס זיין קרייא פון מודא פאר נאם, נאר דיא מודא פון נאם זאל זייגיג זיין אויף זיך. און זאלקס זיך היפע גיס צוא קנעמן אדער אפ'קרה אפילו אויף אפ'קעלע נואם קאם זיין פאן זאלקס

ארתת חיים

ואמך בתך ואפילו עם שתי נשים. (ג) אל תשכח אשה כיפיה וכמוכ מעשיה יאשרוה השומעים.
 (ג) אל תתן הפארת לעצמך ואל היקר נופך בעיניך ותקמין אה עצמך. (ק) אל תבהל מעשיך.
 (ק) אל תרבה לרבר בדברים המועילים ובלא נזק כי אם בקוצר לשון. (ק) אל תרף ירך לקנות
 לך חבר נאמן ושסור אותו ואל האכרדה כי טוב:

ליום ששי

(ק) אל תפתה את חברך בשפתי חלקות ובחניפות ואל תרבר בלב ולב. (ק) אל תכעיס לשון
 אדם כי אין אדם שאין לו שעה. (ק) אל תהחבר לאדם רע וחומא וכעסן וכסיל פן תביא
 כלימות עליך. (ק) אל תעלה ברעתך לנצח את החכם כי לא תרבה על חכמתך חכמה. (ק) אל
 תהי קפרן לרבר מועט נגד שום אדם פן תלקט שונאים על חנם. (ק) אל תהי להוט לדעת הסתרים
 שבין אדם לחברו ודבר המבוטה ממך. (ק) אל תעש' כהרמה שהתבייש לעשות בגלוי ואל תאמר כי
 רואני. (ק) אל תחשוב עון למי שיבא להתנצל לפניך אם אמת ואם שקר. (ק) אל תסמוך על
 מתנת בשר ודם ותעבוד לבקש מונוותיך. (ק) אל יהי ממון שלך חביב עליך יותר מנופק כמו
 לעבור על המכס וללכת יחידי. (ק) אל תתן בלבבך קנאה שזו היא חולה רעה שאין לה רפואה.
 (ק) אל תרניל לישבע על גופך נאפילו על דבר אמת. (ק) אל תיתחר לעשות תשובה שלמה
 ולבקש רפואה לחולי נפשך. (ק) אל תעמול לרוח ואל תשמע דברים כבלים. (ק) אל תבטח
 שם רע לחברך כי המכנה שם לחברו אין לו חלק לעוה"ב. (ק) אל תבטח בערךך כי הבורא
 בעשרו מלקט שונאים ויכשל תחת שונאיו. (ק) אל תהי סרבן אל אנשי עירך וכאל רצוני
 מפני רצון אחרים. (ק) אל תרניל עצמך לאכול חוץ מכותך עם קיבוץ הרבה שלא לסעודה

אליו אין איין שטוב, נאר מיס ביינ ווייב אדער מיס ביינ
 סויער אדער מיס ביינ פאקטער עקנסטוויין אליין אין
 שטוב. אפילו מיס זיניי ווייבער זאלסטו אויך יום זיין אין
 זיין שטוב. צו זאלסטו גיט לוייבן אפאשה מיס איד שיינטיים,
 זאג גיט מיס אירע נופע קעשים. צום זאלסטו גיט ווען דיך
 שייין צו מאכין מיס שיינער קליידער און מיס צירונג, זיין
 קעפער זאל גיט זיין ביי דיר. קו דוא זאלסטו גיט קאהן אונד
 איבער געזאילט. קא אפילו די אכזבן וואס די דורפסט ריידין
 זאלסטו זיי ריידין נאך קורץ. קב דו זאלסטו דיר איסוועקן
 זענער אפזעליקען פאן. זאלסטו אים תאלטין געבען דיר, און
 גיט אפזעליקען פון דיך:

יום ששי

קט דו זאלסט גיט איבער ריידין זיין חבר מיס זלאפע רייד,
 און מיס תניפה און זאלסט גיט ריידין צו אים כיס דעם
 מויל און אין דארטין פראכטין אנדערש. קד דו זאלסט קיין
 פקנסשין רעדענדיקען. ווארום עס איין ניקא פקנסשט וואס
 זאל גיט האבן אנזעליקע שעה. קען זיין ער וועט זליקליך
 זעדין און דו וועסט דארטין זיין מוכת. קה דו זאלסט דיך
 גיט בהקפסין צו אפזעליקען פקנסש. אויבדיגער, און אפזען
 און אנאר, פאקטער וועסטו פארשעסט זעדין דורך איהם.
 קז דו זאלסט גיט שפארטען צו זאגן אנדערש ווי דער
 קעס זאגט. ווארום דורך דעם וועסטו גיט קליינער זעדין.
 קח זאלסטו גיט דו וועסטו פאלטין דעם תבב וועט ער דיך
 לעגען תבב. קו אז איינער האט דיר ניקאן אפזאדין אין
 אקלייניקטיים, זאלסטו גיט גיין זעדין, און אז איינער זעט
 פון דיר אקלייניקטיים, זאלסטו אים געבן. זאלסטו גיט האבן
 חיל אפזעליקען שניאים. קח זאלסטו גיט זעלין ווייסן

תפלה לאומרה קודם לימוד הלכה

במוכץ להעשות לה מרכבה . ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתוכך את רוחי ונפשי
שיהיו ראויין לעורר מיין תהאין ע"י קריאת הלכה הזאת ואל יעכב שום חטא ועון והרהור רע את
לימוד הלכה הזאת . ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו .
ברוך יי לעולם אמן ואמן :

עוד יחוד ה' להלכה יכוין בשם י"ה בצירוף ה"כ כוס

אֵתָהּ פְּיָה נְיָה דְיָה תְיָה וְיָה חַיָּה מְיָה יְיָה פְּיָה לְיָה קְיָה נְיָה מְיָה עֵיָה פְּיָה צְיָה
קְיָה רְיָה שְׂיָה תְיָה :

תפלה לאומרה קודם לימוד קבלה

לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחרא שם י"ה ב"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל
ולאקמא שכינתא מעפרא הריני לומד בספר קבלה (פלוגי) שהוא כנגד תפארת דזעיר אנפין
דעולם האצילות שבו שם מ"ה כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א לעשות לו מרכבה . ויהי רצון מלפניך יי
אלהי ואלהי אבותי שתוכך את רוחי ונפשי שיהיו ראויים לעורר מיין תהאין על ידי קריאת כפר
הקבלה הזו . ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו .
ברוך יי לעולם אמן ואמן

משפט הקריאה

זוהי יהיה משפט הקריאה לעולם כשתקרא פסוקי תורה בין ביום בין בלילה תקרא הפסוק שני
פעמים מקרא ופעם אחת הרגום אבל כשתקרא נביאים וכתובים א"צ לקרות אלא פעם אחת
מקרא ופעם אחת הרגום ואם שכח או נאנס יום אחד ולא קרא הסדר של אותו יום אין לו תשלומים
ביום שלאחריו אלא יקרא הקריאה של אותו יום שהוא עומד בו ר"ל שאינו מתקן בקריאה של יום
השני מה שהיה לו לתקן ביום שעבר שזה אין לו תקנה אבל לעולם כדי לתקן מה שצריך
לתקן ביום ב' צריך לקרא הקריאה של יום שעבר תחלה ואחר כך יקרא הקריאה של אותו
יום ואם לא יעשה כן נמצא מעוות כל אותו השבוע וה' יכפר בעדו . וכן אם אידע שבוע אחר
של שני פרשיות מחוברות א"צ לקרות באותו שבוע הסדר של שני הפרשיות אלא יקרא הסדר של
הפרשה הראשונה שבהם . אבל אם אירע שפרשה אחת נקראת בשני שבועות כגון שחל בח' י"ט או
בשלושה שבועות כגון שחל יום ראשון של פסח ביום שבת לבני חוצה לארץ שנמצאת הפרשה של
אותו שבוע נקראת בשלוש שבועות או צריך לקרות בכל שבוע ושבוע מאותם השבועות הקריאה של
זוהי הפרשה שלא נקראת עדיין בשבת בצכור :

נוסחי דווקנא

נוסח כותב פשטות לאשר בא בסוד ה לכון בכל יום חקת עולם
על פי כתבי הקדש האמתיים *

עשיה תת תורה

כלי המלך המלכה ד'ל' נפש
יהוה. כלי המלכי רום י יהו
יוד יהוה. כלי משיש כמה
יוד הא ואו הא לרומ פמיים
לנפש הא כמה חיה יהוה :

נצח הוד נביאים

כלי המלך ד'ל' נפש צבאות
כלי המלכי רום צ צב צבא
צבאו צבאות. כלי משיש
דכמה לנש יהוה. כלי משיש
דכמה האד לרומ פמיים
דפ'ל' חיה לנש יהוה האד

יהוה:
1111

יסוד מלכות כתובים

כלי המלך יסוד ד'ל' נפש שין
דלת יוד. כלי המלכי רום שין
שין דלת שין דלת יוד. כלי
פמיש דכמה יאוד יוד. כלי
מלך נקבא ד'ל' א אד אד
ארני. לרומ פמיים דנ'ל' חיה
דיסוד יוד יוד ד'ל' נפש
תנה טקס ד'ל' :

עירח משנה

יום ט' פ' זרעים חסד דטקבא דלירח וכמינה יום ח' פ' זרעים חסד כמינה טיטנה של
חמשיה של ככלי אלף לסד
אלף לסד :
יום ט' פ' מועד גבורה שלט וכמינה חמשיה
אלוהים :
יום ג' פ' נשים ת'ת שלט וכמינה חמשיה
צבאות :
יום ד' פ' נזיקין נצח שלט וכמינה חמשיה
א אל :
יום ט' פ' קדשים הוד שלט וכמינה חמשיה א
אל אלה אלוה אלוהים :
יום ו' פ' מהרות יסוד שלט וכמינה חמשיה
שדי :

בריאה הלכה

יום ט' פ' זרעים חסד כמינה טיטנה של
ככלי דטקבא דבריאה אל :
יום ט' פ' מועד גבורה כמינה טיטנה
כמוזר אכרםם :
יום ג' פ' נשים ת'ת כמינה טיטנה כמוזר
השהפא
יום ד' פ' נזיקין נצח כמינה טיטנה כמוזר
בם :
יום ט' פ' קדשים הוד כמינה טיטנה כמוזר
כמוזר :
יום ו' פ' מהרות יסוד כמינה טיטנה כמוזר
ש שר שרי א אד אד
ארני

אצילות קבלה

היא כמלכת דלילות יסוד ט ככל יום שט יוד הא ואו הא.

